

א) יצמות 5: ק"י גיטין לג.
ב) צבא תבא מחר;
ג) ולליל 3: לקמן הו';
ד) ויע' מוס' צ"ב מ"ח:.

גליון הש"ס

גמ' ואפקעינהו רבנן. ע"י
תשובת רשב"א ס"י אלף
קס"ז:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א) דר"ה וסביר דלגמ'
וכי' וגבי פרוזות ליב' וכו'.
ע"י מנה יצ' ע"א מ"ה'
5: וע' וכו'.

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ג.

עין משפט נר מצוה

ח א מ"י פ"י מהל' אשוח
ה' לו סמנ עשין מת
טו"ע א"ע ס"ד ק"י סעי'
ג:

מוסף רש"י

כל דמקדש אדעתא
דרבנן מקדש. תולה
נדעת חכמים, דהא כדת
משה ישראל קאמר (יבמות
3:) להיות קדושין חלו
כדת משה ישראל שיהיו
חכמי ישראל, והרי הם
אמרו שפיקשו כל קדושין
בשטראל על ידי גט כהן,
הלך פקעו שעל מנת
כן קודשה (גיטין 27).
תינה דקדיש בכספא
איכא למימר אפקעינהו
לקדושין בגט דדבריהן
ואמרו ליהו מעוט למפרע
מתנה, וממילא פקעו שרי
שקדשו על מנת כן
קדש (שם, ובע"ז יבמות
3: וק"י): או: דהפקר צ"ד
הפקר גבי ממון וכו',
קדשה בגזל ובתמם למיאל,
ללא הו קדושין (רשב"ם
ב"ב 100). קדיש בביתא
מאי איכא למימר. מאי
אפקעינהו איכא למימר,
האי ציאה מאי שויה
(יבמות 3:) דקיימא לן
בקדושין (ד) מי ייק
איש אשה ובעלה, דאשה
מתקדשת נמי ציאה מאי
אפקעינהו איכא למימר צ"ח
ציאה (גיטין 27). שויה
רבנן לבעילתו בעילת
זנות. למפרע על ידי גט
זה, ולפקעו שם קדושין
מינה, ויש צדן כח לך,
שהרי שקדשו על מנת
חוק דמס קדש (גיטין 27).
כיון דבדעתה דרבנן מה
ורבנן אמרו דכי יהיב לה
גט כי האי מבטל ציאה
דמיהו בעילת זנות. ואי
לאמרי מינה קדש בכספא,
הוא צדן דכי יהיב לה גט
דאורייתא מינה ומגורה
שהו דקיהו קיהו משדה
עפרון גמר לה במסקת
קדושין (3). וג"ש בסני
למראה וכו' י"ג מדות. ואי
קדושין כסף מרבנן מי
קטלינן נפשא עלייהו, דבעל
ארוסה כשקילה, ועוד מאי
שייחא דשני שווה רבנן
ס"י, הא קשיא ליה הכי
מזו רבנן לאפקועי מדי
דאורייתא ומשני ליה שווה
רבנן, הא נמי אפקעינהו
היא (יבמות 3: ובע"ז
בארוכה גיטין לג. רשב"ם
ב"ב 100).

וסברה דאנים. ומן הדין לית לן למיחש דלמא אנים הוא דרובן לא אנים ולהכי קרי לכו לנועות שמחמירים על עצמן אע"ג דמזי לאינוסי א' וגבי פרוזות לא גרסינן וסברה דלא אנים אללא ואמרה דלא אנים פ"י אפילו כשיאל הקול דאנים אמרה דלא אנים או אפילו כשתדע היא עצמה דאנים ואחרים לא ידעו ואם תאמר מנת תוך י"ג חודש נמי היא גט מהאי טעמא דזימנין דלא מנת וסברה דמנת ומיענגלא ויתבה ויש לומר דמיתה קלא אית לה:

אדעתא דרבנן מקדש. לכן אומרים בשעת קדושין כדת משה ישראל: **ואפקעינהו רבנן לקדושין מינה.** צ"ח

השולח (גיטין לג.) פירשתי: **תינה דקדיש בכספא.** דהפקר צ"ד היה הפקר והווי מעוט מתנה וממילא יהו כל בעלותיו זנות קדיש ציאה מאי איכא למימר איך יפקיעו ציאה של קדושין ואפי' למ"ד צהאשה רבה (יצמות פט: ושם) דיש כח לחכמים לעקור דבר מן התורה היינו כגון דליכא עזירה כהיא דהאשה רבה דהדר לטיבאל אכל היכא דליכא עזירה דמקודשת היא ציאה מאי איכא למימר ומשני שוויה רבנן בעלותיו בעילת זנות ואין כאן קדושין א):

איכא דאמרי אמר רבא וכן לענין גיטין. פסק ר"ח כלישנא קמא דלין אונס בגיטין והציאה רחיה מדקאמר סתמא הש"ס צריש השולח (גיטין לג. ושם) גבי ההוא דאמר אי לא נסיבנא עד תלתין יומין ליהוי גיטא כו' ואי משום אונס אין אונס בגיטין וכן נראה דלחיב דליכא דאמרי הוו פירכי מכל זני דמייתי סיעתא לנישואי קמא ולא סמכינן אשינויי דחיקי וקשה לר"י דמסיק דפרק מי שאלחו (שם ע"ג. ושם) דצין דאמר הרי זה גיטין אם מתי מחולי זה צין אם אמר אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית או נכחו נחש או אכלו ארי דלא הוי גט אלמא דיש אונס בגיטין וליכא למימר דהתם לא מטעם דיש אונס קאמר דלא הוי גט אללא משום דצין אם מתי מחולי זה צין אם לא אעמוד

משמע שימות מחמת זה החולי וכשנפל עליו הבית או נכחו נחש אינו גט דלין זה מחולי זה דהא מוכח צהדיא התם דמטעם דיש אונס הוא גבי ההוא גברא דצין ארעא לחצריה וקביל עליה כל אונסא דאמרי רבא שכיחא דאכלו ארי אינו גט אלמא אונס דלא שכיח יש טענת אונס הן דאונס דלא שכיח כלל כהיה דמי שאלחו אפי' לנישואי קמא דרצא דהכא יש אונס דלא שייך התם לתקן משום לנועות ומשום פרוזות דלעולם לא סברי לנועות דנפל עליו הבית או שהיפך נחש כיון דלא שכיח שיעשה כן ואונס דשכיח כגון ההיא דפסקיה מנרא אפילו לאיכא דאמרי אין אונס דליכא ליה לאתגויי אכל אונס דשכיח ולא שכיח צהא פליגי מרי לישני דרצא והלכתא כלישנא קמא דרצא כדפירשו: **שבתי דינין קבועים בב"א יום.** וא"ת וכי תיקן עורא שלא יהו צתי דינין קבועים בכל יום אלף צ"ב וצ"ה צלצד ועוד קשה דאמרינן צצנת (ד' קסט: ושם) מי שיש לו זכות אצות יקח צ"ב וצ"ה וכי קודם תקנת עורא לא היו מקיין כל עיקר ואומר ר"ת דקודם תקנת עורא לא היו קבועים בכל יום אלא כשהיו ריינין לשום דין היו יושבין בכל יום ויום ועורא תיקן שיהיו קבועין צ"ב וצ"ה וכל הרוצה לדון יבא וידון והיו יכולין להקץ בכל יום קודם תקנת עורא כיון שלא היו קבועים ור"י מירך שלא היו קבועים תחלה אלא בעיר אחת ועורא תיקן בכל עיר ועיר צ"ב וצ"ה: **אשה נשאת בב"א יום.** קשה לרשב"א אמאי נשאת בכל יום תהא כאלמנה ותינשא צ"ה ומיבעל צשאי לפי שנאמר צו צרכה לאדם וי"ל דמשום צרכה לא היו קבועים יום דכפריתית לעיל וצאלמנה נמי לא קבעו שמיבעל צשאי משום צרכה גרידא אללא משום שקדו שיהא שמה עמה ג' ימים כדאמר לקמן (ד' ה.) וצתולה דלא שייך ההוא טעמא דליכא למימר משכים לאומנתו והולך לו לפי שיש צ"ה צצנת ימי המשמה הלך משום צרכה גרידא לא היו קבועים יום: **אי איכא בתי דינין בו'** נראה לר"י דמכל מקום אין נשאת צשאי דהא אין דנין צצנת ועתה נוהגין לישא אף צשאי משום דלין צ"ד קבועין ואם יש לו טענת צתולין יכול לקבול צצנת צפני שלשה כמו בשאר ימות השבוע ועוד לפירוש הקונטרס דוקא צימיהם קבעו יום הנישואין משום שעל ידי כך יתצבר הדבר ויצאו עדים מתוך שמתאספים העם לצ"ד ואין שייך לומר עכשיו כך:

וימנין דלא אנים. והוי גיטא: **וסברה.** דלמא אנים ואינו גט ומדלא להינשא: **ומינסבא.** וכשיבא ויאמר נאנסתי נמצא גט בטול וצנייה מן האחרון ממזרים לפיכך אמרו יהא גט: **דמדאורייתא לא הוי גיטא.** שמצניו טענת אונס מן התורה שנאמר (דברים 30) ולנערה לא תעשה דבר: **כל המקדש.**

כל המקדש אשה על דעת שהנהיגו חכמי ישראל בישראל הוא מקדשה שיהיו קיימין קידושין לפי דברי חכמים ויהיו צבילים לפי דברי חכמים על ידי גיטין שהכשירו חכמים: **ואפקעו רבנן לקדושין.** כשיבא גט כזה אמרישם: **תינה.** למימר אפקעתא כדקדיש בכספא דנימא גט זה עוקר הקדושין ועושה מעוט מתנה מעיקרן: **קדיש ציאה מאי.** אפקעתא מעיקרם איכא. צבילתא על ידי גט כשר אע"פ שהקדושין קיימים עד עכשיו גזירת הכתוב היא שהגט כורתו ומתיר איסורו מכאן ולהבא אכל זה שאינו גט מן התורה ואתה מכשירו מפני דעתו שז"ה שקידשה על דעת חכמים ושיצטלו על פי חכמים לריך אתה לומר שמעיקרן לא היו קדושין ואי קדיש ציאה ואתה עוקר קידושין למפרע מה תהא על ציאתו: **שויה רבנן לבעילתו.** למפרע על ידי גט שהוא מדבריהם בעילת זנות ויש כח לנעשות כן שהרי הוא מלה צ"ח. שמעתי כל רצותי מפרשים דקדיש בכספא לקדושין דרבנן ינהו ואי אפשר לומר כן חדא דגזירה שזה היא קיהה קיהה משדה עפרון (קדושין דף 3.) וכל הלמד מגזירה שזה כמו שכתוב מפורש הוא לכל דבר ועוד אי דרבנן ינהו היאך סוקלין על ידו ומציאין חולין לעזרה על שגגתו וסוף סוף כי קא משנין שוויה רבנן לבעילתו בעילת זנות על כרחך לריך אתה לפרש כמו שפירשתי שהקדושין נעקרו מעיקרן ולא מכאן ולהבא. והמפרש לומר שוויה רבנן לכל מקדשי ציאה בעילת זנות טענת גמור הוא וצ"ח להמיר אשת איש המתקדשת ציאה צלל גט מן הטעם הזה ולא מצניו זאת צתלתמוד: **וכן לענין גיטין.** אלפיכך קאי דענינן טענת אונס צתנאי הגט להפקיעו: **צצתי דינין קבועין בכל יום.** כלומר שקבועים כל הימים שזה: **והא צצתי שקדו.** שיהא תורה כסעודה שלשה ימים: **דמריה ליה.** אם טרח לפני השבת ומיקן יורכי סעודה כוססה צצנת או צצתי צצנת:

דאיתיליד צ"ה כו' אמר רבא אונס דלא שכיח דלא שכיח קמא שהא עיקר דלין אונס אפילו צאונס דלא שכיח כדמוכח הסוגיא ואור"י דג' ענייני אונס הן דאונס דלא שכיח כלל כהיה דמי שאלחו אפי' לנישואי קמא דרצא דהכא יש אונס דלא שייך התם לתקן משום לנועות ומשום פרוזות דלעולם לא סברי לנועות דנפל עליו הבית או שהיפך נחש כיון דלא שכיח שיעשה כן ואונס דשכיח כגון ההיא דפסקיה מנרא אפילו לאיכא דאמרי אין אונס דליכא ליה לאתגויי אכל אונס דשכיח ולא שכיח צהא פליגי מרי לישני דרצא והלכתא כלישנא קמא דרצא כדפירשו: **שבתי דינין קבועים בב"א יום.** וא"ת וכי תיקן עורא שלא יהו צתי דינין קבועים בכל יום אלף צ"ב וצ"ה צלצד ועוד קשה דאמרינן צצנת (ד' קסט: ושם) מי שיש לו זכות אצות יקח צ"ב וצ"ה וכי קודם תקנת עורא לא היו מקיין כל עיקר ואומר ר"ת דקודם תקנת עורא לא היו קבועים בכל יום אלא כשהיו ריינין לשום דין היו יושבין בכל יום ויום ועורא תיקן שיהיו קבועין צ"ב וצ"ה וכל הרוצה לדון יבא וידון והיו יכולין להקץ בכל יום קודם תקנת עורא כיון שלא היו קבועים ור"י מירך שלא היו קבועים תחלה אלא בעיר אחת ועורא תיקן בכל עיר ועיר צ"ב וצ"ה: **אשה נשאת בב"א יום.** קשה לרשב"א אמאי נשאת בכל יום תהא כאלמנה ותינשא צ"ה ומיבעל צשאי לפי שנאמר צו צרכה לאדם וי"ל דמשום צרכה לא היו קבועים יום דכפריתית לעיל וצאלמנה נמי לא קבעו שמיבעל צשאי משום צרכה גרידא אללא משום שקדו שיהא שמה עמה ג' ימים כדאמר לקמן (ד' ה.) וצתולה דלא שייך ההוא טעמא דליכא למימר משכים לאומנתו והולך לו לפי שיש צ"ה צצנת ימי המשמה הלך משום צרכה גרידא לא היו קבועים יום: **אי איכא בתי דינין בו'** נראה לר"י דמכל מקום אין נשאת צשאי דהא אין דנין צצנת ועתה נוהגין לישא אף צשאי משום דלין צ"ד קבועין ואם יש לו טענת צתולין יכול לקבול צצנת צפני שלשה כמו בשאר ימות השבוע ועוד לפירוש הקונטרס דוקא צימיהם קבעו יום הנישואין משום שעל ידי כך יתצבר הדבר ויצאו עדים מתוך שמתאספים העם לצ"ד ואין שייך לומר עכשיו כך: